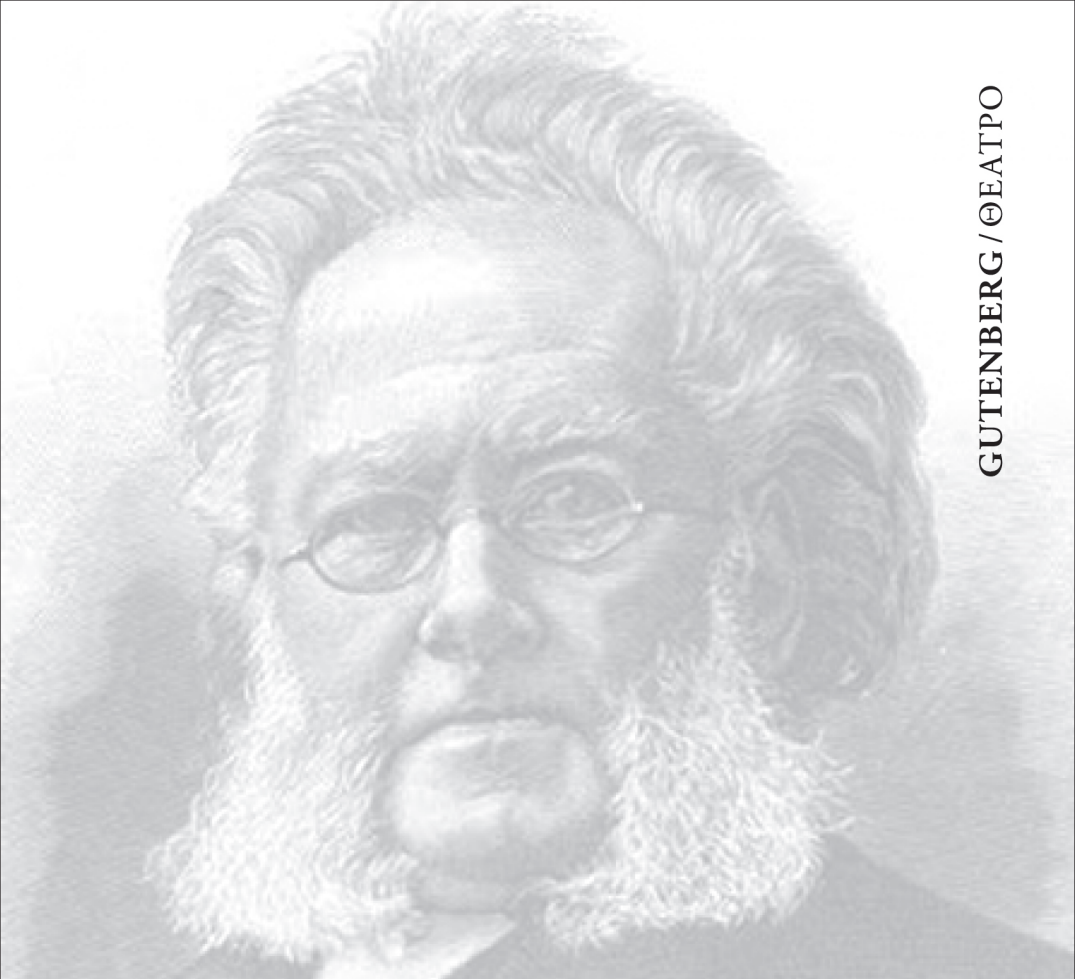

GUTENBERG / ΘΕΑΤΡΟ

Έρρίκος Ίψεν

Η ΑΓΡΙΟΠΑΠΙΑ

Εισαγωγή-Μετάφραση-Σχόλια-Παραρτήματα

Έρκος Ρ. Άποστολίδης

VILDANDEN.

SKUESPIL I FEM AKTER

AF

HENRIK IBSEN.

KØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

GRÆDES BOGTRYKKERI.

1884.

*Ἑσώφυλλο ἀπ' τὴν πρώτην ἔκδοσιν τοῦ ἔργου.
Κοπενχάγη, 1884.*

Έρρίκος Ίψεν

Η ΑΓΡΙΟΠΑΠΙΑ

Δράμα σὲ πέντε Πράξεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΣΧΟΛΙΑ-ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Έρκος Ρ. Άποστολίδης

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

GUTENBERG / ΘΕΑΤΡΟ

Άθήνα 2019

Οὐδεὶς διεισέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς
ἀνθρωπότητος τόσον βαθέως ὅσο ὁ Ἴψεν.
ὄντας ἀποκαλυπτικός, καθιστᾷ ἀνα-
γνώστη καὶ θεατὴ πλουσιότερους σὲ
λυτρωτικὰ βιώματα γιὰ τὴ σκληρὴ κα-
θημερινὴ πραγματικότητα.

Γ. BIZYHNOΣ

Ὁ Ἴψεν κάνει τὸν Σαίξπηρ νὰ μοιάζει
παρωχημένος.

GEORGE BERNARD SHAW

Ἄν ὑπάρχει ἓνα θέατρο κατ' ἐξοχὴν «ἀντι-
κομφορμιστικὸ» αὐτὸ εἶναι τὸ ἰψενικό.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ

Δαιμονίζει μόνο, δὲν καθαίρει ὁ Ἴψεν!

PENOS ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Ὁ Ἰψεν ἀναγνωρίζοταν πάντα ὡς ὁ συγγραφέας ποὺ ἐρευνᾷ καὶ ἀποκαλύπτει τὰ ἄδυτα τῆς ψυχῆς.

THOMAS OSTERMEIER

Ἡ παρούσα ἄρτια καὶ πλήρης σειρά τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ μεγάλου Νορβηγοῦ εἶναι πολύτιμη, σύγχρονη, δραματουργικὰ ἐνημερωμένη, θεατρικότητα, γλωσσικὰ πλούσια καὶ ἐρεθιστικὴ προσφορὰ γενικῆς Παιδείας, σκηνικῆς πρόκλησης καὶ παρακλητικὴ τῆς σκηνοθετικῆς, ὑποκριτικῆς καὶ εἰκαστικῆς φαντασίας.

Οἱ ἐκδόσεις Gutenberg στὴν ἔρημο τοῦ παρόντος μᾶς ὁδηγοῦν σὲ ἀρτεσιανὰ πηγάδια πνευματικῆς ὅασης.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Ἰψεν παραμένει ὁ ὑπονομευτὴς τῆς ὑποκρισίας, τῆς δουλείας στὸ χρήμα, τῆς εὐτελοῦς ζωῆς, ὁ δραματοουργὸς ποὺ

ὕμνησε μετὰ τὸν θάνατό του ὁ Πα-
λαμᾶς: «Σὰν τὰ ρουμάνια τῆς πατρίδας
σου εἶσαι / πυκνός, ἄδρυσ, πράσινος,
μαῦρος, ὅλος / τὴν ὁρμὴ καὶ τὴ δύναμη
σοῦ δῶκαν/ ποὺ σκάφτει καὶ κατάβαθα
τραβάει / καὶ τρώει, οἱ φιόρδες».

Ἡ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ὁ Ἴψεν λειτουργεῖ ὡς καθρέφτης τῆς ἐ-
ποχῆς μας. Ἡ ἐκδόση τῶν ἀπάντων του
ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις Gutenberg ἀποτελεῖ
ἐκδοτικὸ γεγονός.

ATHENS VOICE

Μὲ τὴ σειρὰ τῶν ἐκδόσεων Gutenberg
ἔχουμε ὁλόκληρο τὸ πρόσωπο τοῦ Νορ-
βηγοῦ θεατρانθρώπου.

ΦΡΕΑΡ

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις Gutenberg μιὰ νέα με-
τάφραση τῶν δραμάτων τοῦ Ἴψεν, σὲ
γλώσσα ζωντανή, κατάλληλη γιὰ σκηني-

κὴ παράστασι, μὲ πλούσια σχόλια, κα-
τατοπιστικὲς εἰσαγωγὲς καὶ χρονολόγια.

ΘΕΑΤΡΟΚΟΣΜΟΣ

Τὸ ἐτοιμόρροπο σπιτικὸ τῶν Ἑκνταλ
στὴν Ἀγριόπαπια –ποὺ τόσο δημιουρ-
γικὰ ἀξιοποίησε ὁ μεγάλος Σουηδὸς
Ἴνγκμαρ Μπέργκμαν στὴν ταινία του
Φάννυ καὶ Ἀλέξανδρος– ὑπῆρξε ἡ πρώ-
τη λογοτεχνικὴ μελέτη τῆς ὑπονομευμέ-
νης ἀστικῆς εὐτυχίας πρὶν ἀπὸ τὰ διη-
γήματα τοῦ Τσέχωφ καὶ τοῦ Μωπασάν.

BOOKPRESS

Πῶς «καλοὶ» ἀποδεικνύονται βλαπτικότεροι ἀπὸ «κακοὺς»; Ὑπάρχουν πλάνες ζωτικῆς σημασίας ποὺ ἡ διάλυσή τους ὀδηγεῖ σὲ τραγωδία; Πότε γίνεται αὐτό;

Ὁ Ἴψεν διαλύει τὸ «χρυσωμένο κέλυφος» διαχρονικῶν «στηριγμάτων τῆς κοινωνίας».

Οἱ χαρακτῆρες οἰκεῖοι: ἓνας οἰκογενειάρχης, ὁ Γιάλμαρ, ἡ γυναίκα του Γκίνα, ἡ κόρη του Χέντβιγκ καὶ ὁ παλιὸς του φίλος Γκρέγκερς ποὺ ἔχει τσακωθεῖ μὲ τὸν πλούσιο ἔμπορο πατέρα του Βέρλε, καὶ ἐγκαθίσταται στὸ σπίτι του ἀποφασισμένος νὰ ἐφαρμόσει τὶς θεωρίες του περὶ ἀπόλυτης εἰλικρίνειας;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Καὶ μάλιστα, καλύτερα νὰ κλείσω πρὶν πλα-
κώσουν κι ἄλλοι. (Χτυπάει παλαμάκια:) "Ἐλα! "Ἄντε!
Ξοσστ! Ξοσστ! Μέσα! (Σηκώνει τὸ παραπέτασμα
καὶ κλείνει τὴν πόρτα.) "Ὁλ' αὐτὰ τὰ κόλπα εἶναι
δικές μου ἐπινοήσεις. Μά τὴν ἀλήθεια, πολὺ δια-
σκεδαστικὸ νὰ βρίσκῃς κάτι τέτοια συστήματα,
κι ἅμα χαλᾷνε νὰ τὰ φτειάχνῃς μόνος σου. Κ' ἔπει-
τα εἶν' ἐντελῶς ἀπαραίτητα, γιατί, καθὼς βλέπεις,
ἡ Γκίνα σὲ καμμία περίπτωση δὲ θάχε ὄρεξι νὰ
εἰσβάλλουν κουνέλια καὶ κόττες στὸ ἀτελιέ.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Βέβαια, πολὺ σωστά., κ' ὕστερα ἡ γυ-
ναῖκα σου δέν κάνει ἐδῶ κουμάντο;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Τῆς ἀφήνω γενικὰ τίς τρέχουσες ὑποθέ-
σεις, κ' ἔτσι στὸ μεταξὺ μπορῶ ν' ἀποτραβιέμαι
στὸ δωμάτιό μου καὶ νὰ σκέφτωμαι πράγματα
πιὸ σημαντικά.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τί πράγματα δηλαδή, Γιάλμαρ;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἀπορῶ πῶς δέ μὲ ρώτησες νωρίτερα,
Γκρέγκερς. "Ἡ μήπως δέν ἔχεις ἀκόμα ἀκούσει
γιὰ τὴν ἐφεύρεση;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Γιὰ ποιὰν ἐφεύρεση;

ΓΙΑΛΜΑΡ: "Ἐλα! Σοβαρά δέν τ' ἀκουσες; Ναί, καὶ πά-
νω ψηλὰ στὰ δάση σου καὶ τίς ἐρμηιές...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: ...Σκαρφίστηκες λοιπὸν μιὰν ἐφεύρεση...

ΓΙΑΛΜΑΡ: "Ὁχι ἀκριβῶς., ἴσαμε τὴν ὥρα. Ἀλλὰ τὴ
δουλεύω. Δέ φαντάζομαι νὰ πίστευες πῶς ὅταν
πῆρα τὴν ἀπόφαση ν' ἀφιερωθῶ στὴ φωτογραφία,
τόκανα γιὰ νὰ χάνω τὸν καιρὸ μου μὲ τὰ πορτραῖ-
τα τοῦ πρώτου τυχόντα.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: "Οχι βέβαια! Αυτό ακριβῶς ἔλεγε κ' ἡ γυναῖκα σου.

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἔκανα μέσα μου ἕναν ὄρκο: ἂν ἀφιέρωνα ὅλες μου τὶς δυνάμεις σ' αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, θὰ τὸ ἀνέβαζα τόσο ψηλὰ ποὺ νάφτανε στὰ μέτρα μιᾶς Τέχνης καὶ μιᾶς Ἐπιστήμης. Κ' ἔτσι ἀποφάσισα νὰ κάνω αὐτὴ τὴν περίφημη ἐφεύρεση...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Δηλαδή, ὅταν λές ἐφεύρεση, περὶ τίνος πρόκειται; Σὲ τί χρησιμεύει;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἄ, ἀγαπητέ μου, μὴ ρωτᾷς ἀκόμα λεπτομέρειες. Αὐτὰ παίρνουν χρόνο, καταλαβαίνεις... Καὶ μὴ σοῦ περάσῃ ἀπ' τὸ νοῦ ὅτι κίνητρό μου εἶναι καμμιά ματαιοδοξία. Στὴν πραγματικότητα, δὲν ἐργάζομαι γιὰ τὸν ἑαυτό μου. "Ω, ὅχι..., μέρα-νύχτα μ' ἀπασχολεῖ ὁ σκοπὸς πούχω βάλει στὴ ζωὴ μου...⁷⁹

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ποιὸς σκοπὸς δηλαδή;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ξεχνᾷς τὸ γέρο ἀσπρομάλλη;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τὸν καημένο τὸν πατέρα σου; Καὶ τί μπορεῖς νὰ κάνῃς γιὰ δαῦτον;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Θέλω ν' ἀναστήσω τὴν αὐτοπεποίθησή του, νὰ τοῦ ξυπνήσω τὴ διάθεση γιὰ μιὰ νέα ζωὴ, ξαναχαρίζοντας τιμὴ κ' αἴγλη στ' ὄνομα τῶν Ἐκνταλ...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐτοῦτος εἶναι λοιπὸν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς σου;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί. Θέλω νὰ σώσω αὐτὸν τὸ ναυαγό. Γιατὶ ν α υ ά γ ι ο σωστὸ κατάντησε ὅταν ξέσπασε

ή καταιγίδα πάνω του. 'Απ' τή φρικτή εκείνη περίοδο κιόλας τῶν ἀνακρίσεων, ἔπαψε πιά νάναι ὁ ἑαυτός του. 'Ετοῦτο τὸ περίστροφο πούχουμε τώρα νὰ κυνηγᾶμε κουνέλια... ἔπαιξε κάποιο ρόλο στὴν τραγωδία τῆς οἰκογένειας "Ἐκνταλ...^{79β}

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Μπά; Τὸ μπιστόλι;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Σὰ βγῆκε ἡ ἀπόφαση κ' ἦρθε ἡ ὥρα νὰ τὸν ρίξουν στὴ φυλακή.. - τότε τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια του...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: 'Αλήθεια;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί! Μὰ δὲ βρῆκε τὸ θάρρος. Κιότεψε. 'Εκεῖ πού ξέπεσε.. - τέτοιο ψυχικὸ ράκος εἶχε καταντήσει. "Ὡ, δὲν ξέρω ἂν μπορῆς ἐσὺ νὰ τὸ καταλάβῃς. Αὐτός, ἓνας κοτζάμ ἀξιωματικός, πού 'χε στρώσει χάμω ἐννιά ἀρκοῦδες κ' ἡ γενιά του βάσταγε ἀπὸ δυὸ ἀντισυνταγματάρχες - ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον φυσικά... Τὸ διανοεῖσαι αὐτὸ τὸ πράγμα, Γκρέγκερς;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί. Τὸ καταλαβαίνω πολὺ καλά.

ΓΙΑΛΜΑΡ: 'Εγὼ ὅμως ὄχι! Καὶ τὸ περίστροφο ξανάκανε τὴν ἐμφάνισή του γιὰ δεύτερη φορὰ στὴν οἰκογένειά μας: ὅταν τοῦ βάλαν τὴ γκρίζα φορεσιά καὶ τὸν κλείσανε πίσω ἀπ' τὰ σίδερα στοὺ μπουντρούμι. "Ὡ, τότε, πίστεψέ με, γιὰ μένα ἦρθαν δις-σεχτοι καιροί. Εἶχα κατεβάσει τὰ ρολλά καὶ στὰ δυὸ παράθυρά μου. Σὰν κοιτάζα ἔξω, ἔβλεπα βέβαια πὼς ὁ ἥλιος ἔλαμπε ὅπως πάντα - ἀλλὰ δὲν τὸ καταλάβαινα. "Ἐβλεπα τοὺς ἀνθρώπους νὰ περπατᾶν στοὺ δρόμο, νὰ γελᾶν, καὶ νὰ μιλᾶνε γιὰ πρά-

γματα ἀσήμαντα. Πάλι δέν τὸ καταλάβαινα. Θαρροῦσα πὼς ἔπρεπε τὸ πᾶν νὰ σταματήσῃ - ὅπως σὲ μιὰν ἔκλειψη ἡλίου...⁸⁰

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Κ' ἐγώ, τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔνοιωθα ὅταν πέθανε ἡ μητέρα μου...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Μιὰ τέτοια στιγμή, ὁ Γιάλμαρ ἔκνταλ σημάδεψε μὲ τὸ περιστροφο τὸ στῆθος του.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐσύ, σκέφτηκες δηλαδὴ νά — —

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί, ἀκριβῶς.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἀλλὰ στὸ τέλος δέν τράβηξες τὴ σκανδάλη...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ὅχι! Πάνω στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή, νίκησα τὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό. Κ' ἐπέζησα. Πίστεψέ με, ὅμως, χρειάζεται πολὺ κουράγιο νὰ προτιμήσῃς τὴ ζωὴ ὑπὸ τέτοιες συνθῆκες...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί,... ἐξαρτᾶται ἀπ' τὸ πρῖσμα ποὺ τὸ βλέπει κανεὶς...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ὅχι, ἐσύ,... τὸ δίχως ἄλλο... Μὰ νὰ ποὺ ἔτσι ἔπρεπε, γιατί ὅπου νάναι θὰ τελειώσω καὶ τὴν ἐφεύρεσή μου, καὶ τότε —καθὼς πιστεύει μαζί μὲ μένα καὶ ὁ δόκτωρ Ρέλλινγκ— θὰ μπορῇ ὁ πατέρας νὰ πάρῃ ξανά τὴν ἄδεια νὰ φοράῃ τὴ στολὴ του. Αὐτὴ θάν' ἡ μόνη ἀμοιβὴ ποὺ θὰ ζητήσω.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὅποτε, ἡ στολὴ εἶναι τὰ πάντα ποὺ

— —

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί, εἶν' ὁ μέγας του καημός, ἡ ἔννια του νύχτα-μέρα. Δέ μπορεῖς νὰ φανταστῇς πῶς γίνεται κομμάτια ἡ καρδιά μου ἐξ αἰτίας του. Κάθε φορὰ ποὺ κάνουμε μιὰ μικρὴ οἰκογενειακὴ γιορ-

τή —σάν τήν ἐπέτειο τῶν γάμων μας μέ τή Γκί-
να, ἥ κάτι τέτοιο τελοσπάντων— ὁ γέρος μπαίνει
καμαρωτός μέ τή στολή τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ - θύ-
μηση παλιῶν καλῶν καιρῶν... Μά μ' ἓνα μόλις χτύ-
πημα τῆς πόρτας —ἐπειδῇ, καταλαβαίνεις, δέν
τολμάει νά ἐμφανιστῇ στούς ξένους—, τρέχει γρή-
γορα στήν κάμαρά του, ὅσο τοῦ ἐπιτρέπουν τὰ γέ-
ρικά πόδια του. Καί βλέπεις, τώρα, πόσο μοῦ спа-
ράζει τήν καρδιά ὅλο αὐτό...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Καί πότε, πάνω-κάτω, πιστεύεις θάσ'
ἔτοιμος μέ τήν ἐφεύρεσή σου;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἐλα τώρα, πῶς μέ ρωτᾷς τέτοιες λεπτο-
μέρειες γιά τὸ χρόνο; Τήν ἐφεύρεση δέν τήν ἔχεις
δᾶ καί στοῦ τσεπάκι σου. Ἐξαρτᾶται κι ἀπ' τήν
ἐμπνευση —τήν ὑπαγόρευση⁸¹— καί, φυσικά, εἶ-
ναι σχεδὸν ἀδύνατο νά κάνης προφητεῖες⁸² πότε
θὰ σοῦρθῃ...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἀλλὰ προχωράει - δέν εἶναι;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἀσφαλῶς καί προχωράει. Κάθε μέρα κα-
ταγίνομαι μέ δαύτην - μέ γεμίζει ὀλοκληρωτικά.
Τ' ἀπομεσήμερο, μετὰ τὸ φαί, κλείνομαι στοῦ δω-
μάτιό μου κι ἀπομονώνομαι γιά νά σκεφτῶ. Καί
δέν ἔχει νόημα κανεὶς νά μέ πιέζῃ - δέν ὠφελεῖ σέ
τίποτα. Τὸ ἴδιο πιστεύει κι ὁ Ρέλλινγκ.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Καί δέ νομίζεις πῶς ὅλες ἐκεῖνες οἱ δου-
λειές ἀπάνω στή σοφίτα παραδρομίζουν τὴ σκέ-
ψη σου καί σέ διασποῦν;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἰσα-ἴσα, τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Δέ θάπρε-
πε νά τὸ λές αὐτό! Δέ μπορῶ συνέχεια νά κάθω-

μαι δωχάμω καὶ νὰ κλωθογυρίζω στὸ νοῦ μου τὴν ἴδια πάντα σκέψη. Πρέπει νάχω καὶ κάτι ἄλλο στὸ μυαλό μου, νὰ γεμίζω τὸ μεσοδιάστημα τῆς ἐκκόλαψης. Ἡ ἔμπνευση, ἡ καθυπαγόρευση,⁸³ ξέρεις, ἂν εἶναι νάρθη θεναρθῇ... ὅποτ' ἐκείνη τῆς κατεβῇ...⁸⁴

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Καλέ μου Γιάλμαρ, παρὰ λίγο καὶ θὰ πιστέψω ὅτι ἔχεις μέσα σου κάτι ἀπ' τὴν ἀγριόπαπια.

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἀπ' τὴν ἀγριόπαπια; Τί θές νὰ πῆς;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Βούτηξες βαθιὰ καὶ σκάλωσες γιὰ τὰ καλὰ κάτω στὰ φύκια...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἀναφέρεσαι στὸ σχεδὸν θανάσιμο χτύπημα πού, παρὰ τρίχα, ἔκοψε τὰ φτερά τοῦ πατέρα μου... καὶ τὰ δικά μου;..⁸⁵

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὁχι ἀκριβῶς. Δὲν ὑπονοῶ ὅτι πληγώθηκες, ἀλλὰ πὼς ἔχεις πέσει σ' ἓνα μολυσμένο βούρκο, Γιάλμαρ.⁸⁶ Μιὰ ὑπουλη ἀρρώστια κατατρώει τὰ σωθικά σου, βούλιαξες, καὶ πᾶς ἀδιάβαστος γραμμὴ στὰ μαῦρα σκοτάδια.⁸⁷

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἐγώ; Στὰ μαῦρα σκοτάδια; Ὁχι,.. ἄκου Γκρέγκερς, παράτα ἐτοῦτες τὶς σαχλαμάρες.

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Μὴν ἀνησυχῆς! Ἐγώ θὰ σὲ κάνω νὰ σταθῆς ξανά στὰ πόδια σου. Γιατί, βλέπεις, τώρα ἔχω κ' ἐγώ ἓνα σκοπὸ στὴ ζωὴ μου.. - ἀπὸ χτέες...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ὁραῖα, μπορεῖ.., ἀλλ' ἐμένα ἄσε με στὴν ἡσυχία μου. Σὲ διαβεβαιῶ — ἂν ἐξαίρεσης φυσικὰ τὴν εὐεξήγητη μελαγχολία μου — πὼς εἶμαι τόσο καλὰ ὅσο δέ φαντάζεσαι!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἀκόμα κι αὐτὸ νὰ νοιώθης, εἶν' ἀπ' τὸ
δηλητήριο...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ὅχι, ὄχι, ἀγαπητέ μου Γκρέγκερς, στα-
μάτα νὰ μοῦ μιλάς γι' ἀρρώστιες καὶ δηλητήρια.
Δὲν ἔχω συνηθίσει τέτοιες κουβέντες. Σπίτι μου,
κανεῖς ποτέ δὲ μοῦ μιλάει γιὰ πράγματα μακά-
βρια.^{87β}

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί, ἀσφαλῶς, .. δὲν ἀμφιβάλλω κα-
θόλου...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Μονάχα κακό μοῦ κάνει! Κ' ἐδῶ καμμιὰ
ὁσμὴ «βούρκου»⁸⁸ δὲν ὑπάρχει, καθὼς ἀρέσκεσαι
νὰ λές. Τὸ σπιτικό τοῦ φτωχοῦ φωτογράφου ἔχει
βέβαια χαμηλὴ στέγη — αὐτὸ δὰ τὸ ξέρω πολὺ κα-
λά — καὶ τὰ μέσα μου εἶναι πενιχρά.⁸⁹ Ἀλλ' εἶμαι
ἕνας ἐφευρέτης, βλέπεις, καὶ μαζὶ τὸ στήριγμα
τῆς οἰκογένειας.⁹⁰ Αὐτὸ μοῦ δίνει ἄλλον ἄερα
πάνω ἀπ' τὴ μιζέρια τῆς καθημερινότητος.⁹¹ — —
Ἄ, νὰ καὶ τὸ πρωινό!⁹²

*Ἡ ΓΚΙΝΑ καὶ ἡ ΧΕΝΤΒΙΓΚ φέρουν μπουκάλια μπίρες,
καραφάκι μὲ ρακί,⁹³ ποτήρια κι ἄλλα σερβίτσια. Τὴν ἴδια
στιγμὴ μπαίνουν ὁ ΡΕΛΛΙΝΓΚ κι ὁ ΜΟΛΒΙΚ ἀπ' τὸ διά-
δρομο τῆς εἰσόδου, κ' οἱ δνὸ τους δίχως καπέλλο καὶ πα-
νωφόρι. Ὁ ΜΟΛΒΙΚ φοράει μαῦρα.*

ΓΚΙΝΑ (ἀκουμπῶντας τὰ πράγματα στὸ τραπέζι): Νὰ
τους καὶ τοὺς δυὸ πάνω στὴν ὥρα!

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ὁ Μόλβικ ὠνειρεύονταν πῶς μύριζε ρεγ-
γοσαλάτα, καὶ δὲν κρατιότανε! — Καὶ πάλι κα-
λημέρα, Ἔκνταλ.

ΓΙΑΛΜΑΡ: Γκρέγκερς, νὰ σοῦ συστήσω τὸν τελειόφοιτο θεολόγο κύριο Μόλβικ. Κι ἀποδῶ ὁ γιατρός Ρέλλινγκ - γνωρίζεστε φαντάζομαι...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί, πολύ ἀμυδρά.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ἄ, εἶναι ὁ νεώτερος κύριος Βέρλε. Ναί, ἐμεῖς οἱ δυὸ κάπου πλακωθήκαμε κειπάνω στὰ ἔργα τοῦ Χόινταλ. — Καὶ τώρα μετακομίσατε ἐδωπέρα;..

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί, σήμερα τὸ πρωί.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ἐγὼ κι ὁ Μόλβικ καθόμαστε ἀπὸ κάτω σας - κ' ἔτσι, ἅμα εἶν' ἀνάγκη, ἔχετε πρόχειρους καὶ γιατρὸ καὶ πάστορα...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Εὐχαριστῶ,.. πολὺ χρήσιμη ἡ προσφορά σας,.. διόλου δὲν ἀποκλείεται! Χτές, ἤμασταν στὸ τραπέζι δεκατρεῖς...¹¹

ΓΙΑΛΜΑΡ: ὦ, μὴν ξαναπιάσης πάλι ἀπ' τὴν ἀρχὴ τούτῃ τὴν ἄχαρη κουβέντα.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Καλά! Μπορεῖς νὰ μείνης ἥσυχος Ἐκνταλ. Μὴν ἔχῃς τὴ μῦγα! Δέν εἶπε κανεὶς καὶ τίποτα σὲ σένα!⁹⁴

ΓΙΑΛΜΑΡ: Θέλω νὰ τὸ ἐλπίζω.., γιὰ χάρη τῆς οἰκογένειάς μου. Ἄλλ' ἄς καθήσουμε νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε - νάμαστε καλὸκεφοί...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Δέ θὰ περιμένουμε τὸν πατέρα σου;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ὁχι. Θέλει τὸ πιάτο τοῦ ἀργότερα, στὸ δωμάτιό του. — Ἐλᾶτε, λοιπόν!

Οἱ ἄντρες κάθονται στὸ τραπέζι πούναι στρωμένο γιὰ τὸ πρωινό· τρῶν καὶ πίνουν. Ἡ ΓΚΙΝΑ κ' ἡ ΧΕΝΤΒΙΓΚ πηγαινόρχονται καὶ σερβίρουν.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Χτές, ό Μόλβικ ήτανε στουπί, κυρία Ήκ-
νταλ,.. παραπάταγε.

ΓΚΙΝΑ: Μπά; Πάλι;

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Δέν τόν άκούσατε νυχτιάτικα σά γυρνά-
γαμε σπίτι;

ΓΚΙΝΑ: Όχι, δέ νομίζω.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Καλύτερα, γιατί χτές βράδυ ήταν ένα χά-
λι σκέττο.

ΓΚΙΝΑ: Άλήθια, Μόλβικ;

ΜΟΛΒΙΚ: Άς ξεχάσουμε τά χτεσινοβραδινά. Δέν ήταν
κι άπ' τίσ καλύτερες στιγμές μου.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ (πρός τόν ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ): Ήτσι ξαφνικά τοῦ
ῥχεται μιὰ σά *μανία*⁹⁵ καί τότε πρέπει νά βγαί-
νω μαζί του νά περιφέρωμαι στοὺς δρόμους. Γιατί,
ξέρεις, ό θεολόγος μας ό Μόλβικ... δαιμονίζεται!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: *Δαιμονίζεται*;

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ναί! Ό Μόλβικ εἶναι δαιμονισμένος!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ά, ἔτσι...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Κ' οἱ δαιμονικὲς φύσεις δέν εἶναι πλασμέ-
νες γιὰ νά βαδίζουν ἴσια στὸν κόσμο τοῦτο.⁹⁶ Πρέ-
πει, μάλιστα, κάπου-κάπου, νά ξεστρατίζουν καί
λιγάκι... Καί σεῖς,.. μένετε πάντα σέ κείνο τ' ὅλο
καρβουνίλα φρικαλέο ἐργοτάξιο κειπάνω;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί! Ήμενα, ἴσαμε τὰ τώρα —

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Καί, στὸ μεταξὺ, κείνη τὴν *ἀξίωση*⁹⁷ πού
ῥχατε, καθὼς διαλαλούσατε δεξιὰ κι ἀριστερά, τὴν
τσεπώσατε τελικά;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: «*Άξίωση*»; (Τὸν καταλαβαίνει.) Ά, ναί...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἐξαργύρωνες⁹⁸ «*ἀξιώσεις*» Γκρέγκερς;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: "Ε, τώρα..., βλακείες!

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: "Οχι δά! Γυρνοβολοῦσε ἀπὸ καλύβα σὲ καλύβα, τσαμπουνῶντας γιὰ κάποιαν «ιδεώδη ἀξίωση» - «τὸ κυνήγι τοῦ ἀπόλυτου Ἰδανικοῦ» καθὼς τόλεγε...⁹⁹

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τότε ἤμουν ἀκόμα νέος...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Σ' αὐτὸ ἔχετε δίκιο. Ἦσασταν πολὺ νέος. Κι ὅσο γι' αὐτὸ τὸ «κυνήγι τῆς ἀπόλυτης ιδέας»,.. δὲν ἔγινε ποτέ πράξη - τοῦλάχιστον ὅσο ἐ γ ὠ βρισκόμουν ἐκεῖ πάνω...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Μὰ οὔτε κ' ὕστερα....

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: "Ε, φαντάζομαι, βάλατε καὶ λίγο μυαλό - κάνατε καὶ κάποιο σκόντο...¹⁰⁰

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ποτέ, ὅταν ἔχω ἀπέναντί μου ἓναν ἄνθρωπο γνήσιο καὶ ντόμπρο...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Τὸ βρίσκω ἀπόλυτα λογικό. — Γκίνα, λίγο βούτυρο!

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Καὶ λίγο λαρδί γιὰ τὸ Μόλβικ.

ΜΟΛΒΙΚ: Οὔφ! "Οχι λαρδί!

Χτύπος στὴν πόρτα τῆς σοφίτας.

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἄνοιξε Χέντβιγκ! Ὁ πατέρας θέλει νὰ βγῇ ἀπομέσα.

Ἡ ΧΕΝΤΒΙΓΚ πάει κι ἀνοίγει. Ὁ ΓΕΡΟ-ΕΚΝΤΑΛ μπαίνει, φορῶντας μιὰ γούνα ἀπὸ ἀγριοκούνελο¹⁰¹ μόλις γδαρμένο. Ἡ ΧΕΝΤΒΙΓΚ ξανακλείνει τὴν πόρτα πίσω του.

ΕΚΝΤΑΛ: Καλημέρα, κύριοι! Σήμερα ἔκανα ἓνα φοβερὸ κυνήγι! Χτύπησα μεγάλο κελεπούρι...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Καὶ πρόλαβες καὶ τόγδαρες πρὶν ἔρθω! —

ΕΚΝΤΑΛ: Καὶ τὸ ἀλάτισα κιόλας! Εἶν' ὥραϊο, μαλα-
κὸ τὸ κουνελίσιο κρέας.., καὶ γλυκὸ - λουκούμι!
Καλὴ σας ὄρεξη, κύριοί μου! (Φεύγει κατὰ τὸ δω-
μάτιό του.)

ΜΟΛΒΙΚ (Σηκώνεται): Μὲ συγχωρῆτε —δὲν μπορῶ—,..
πρέπει νὰ πάω κάτω ἀμέσως...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Πιέ' λίγη σόδα, ἄνθρωπέ μου!..

ΜΟΛΒΙΚ (βιαστικός): "Ὡχ! ὦχ! (Βγαίνει ἀπ' τὴν κύρια
πόρτα.)

ΡΕΛΛΙΝΓΚ (πρὸς τὸν Γιάλμαρ): "Αντε, ἄς πιοῦμε κά-
να ποτηράκι στὴν ὑγεία τοῦ γερο-κυνηγοῦ.

ΓΙΑΛΜΑΡ (τσουγκρίζει μαζί του): Στὴν ὑγεία τοῦ λε-
βεντόγερου, μὲ τόνα πόδι στὸν τάφο!¹⁰²

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Στὴν ὑγεία τοῦ ψαρομάλλη!.. (Πίνει.)
'Αλήθεια, γιὰ πέ' μου τώρα,.. τὰ μαλλιά του εἶναι
γκρίζα ἢ ἄσπρα;

ΓΙΑΛΜΑΡ: Κάπου ἀνάμεσα. 'Εξ ἄλλου δὲν τοῦ 'χουν
μείνει καὶ πολλὰ στὸ κεφάλι.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: "Ε, καὶ μὲ περρούκα τὴ β γ ά ζ ε ι ς στὸν
κόσμο ἐτοῦτον. — 'Εσύ, "Εκνταλ,.. ναί,.. εἶσαι γε-
νικὰ ἓνας ἄνθρωπος εὐτυχισμένος. "Εχεις ἓναν
ὥραϊο σκοπὸ ν' ἀγωνίζεσαι στὴ ζωῇ.

ΓΙΑΛΜΑΡ: Καὶ ἀγωνίζομαι μὲ ζῆλο, πίστεψέ με...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: "Υστερα, ἔχεις καὶ τὴν προκομμένη γυ-
ναῖκα σου, ποὺ γυρνάει πέρα-δῶθε, σεινάμενη καὶ
λυγερή, μὲ τὶς τσόχινες φτηνοπαντοφλίτσες της,
κι ὅλα τὰ φέρνει βόλτα - σ' ἔχει μὴ στάξῃ καὶ μὴ
βρέξῃ, μὴ καὶ σοῦ λείψῃ τίποτα...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί, ἡ Γκίνα... (*Τῆς κάνει νεῦμα στρέφοντας πρὸς τὰ κείμενα τὸ κεφάλι.*) — Εἶσαι μιὰ πρῶτης τάξεως σύντροφος στὸ δρόμο τῆς ζωῆς μου... αὐτό εἶσαι...

ΓΚΙΝΑ: "Ελα, μὴν ἀρχινᾷς πάλι τὴν ψαλμωδία¹⁰³ γιὰ μένα!..

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Κ' ὕστερα, "Εκνταλ, εἶναι κ' ἡ Χέντβιγκ σου!..

ΓΙΑΛΜΑΡ (*συγκινημένος*): Ναί, βέβαια, τὸ παιδί! Πάνω ἀπ' ὅλα τὸ παιδί! — Χέντβιγκ, γιὰ ἔλα δῶ. (*Τῆς χαϊδεύει τὰ μαλλιά.*) Τί μέρα εἶν' αὐριο, ἔ;!

ΧΕΝΤΒΙΓΚ (*τοῦ τραβάει τὸ σακκάκι*): Ἄ, ὅχι, μπαμπά, δέν πρέπει νὰ πῆς τίποτα!

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ἄμα σκέφτωμαι ὅτι θάναι μοναχὰ μιὰ μικρὴ γιορτούλα μέσα στὴ σοφίτα, εἶναι σὰ νὰ μοῦ μπήγουν ἓνα μαχαίρι στὴν καρδιά...

ΧΕΝΤΒΙΓΚ: Ἀκριβῶς αὐτό θάναι θαυμάσιο!

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ὑπομονή, Χέντβιγκ, ἴσαμε νὰ φανερωθῇ ἡ παράξενη ἐφεύρεση!

ΓΙΑΛΜΑΡ: Ναί, τότε,.. τότε θὰ δῆς! Χέντβιγκ, ἀποφάσισα νὰ σοῦ ἐξασφαλίσω τὸ μέλλον σου. Ὅσο ζῆς θάσαι τακτοποιημένη. Θ' ἀπαιτήσω κάτι γιὰ σένα. Α ὡ τ ἡ θάναι κ' ἡ μοναδικὴ ἀμοιβὴ τοῦ φτωχοῦ ἐφευρέτη...

ΧΕΝΤΒΙΓΚ (*ἀγκαλιάζει τὸν πατέρα της, μὲ τὰ μπράτσα γύρω ἀπ' τὸ λαιμό του, καὶ τοῦ ψιθυρίζει στ' ἄφτί*): ὦ, ἀγαπημένε μου, χρυσέ μου μπαμπά!

ΡΕΛΛΙΝΓΚ (*πρὸς τὸν ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ*): Δέ βρίσκεις πολὺ ὠραῖο, ἔτσι γι' ἀλλαγὴ, νὰ καθήσῃς σ' ἓνα καλο-

στρωμένο τραπέζι, ανάμεσα σέ μιάν εὐτυχισμένη
οἰκογένεια;..

ΓΙΑΛΜΑΡ: ᾤΑ, ναί, αὐτὲς οἱ στιγμὲς στὸ τραπέζι μ'
ἀρέσουν ὅσο τίποτα.¹⁰⁴

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐγώ, πάλι, δέ νοιώθω καθόλου καλὰ
σέ μιάν ἀτμοσφᾶῖρα βούρκου.¹⁰⁵

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Τί εἶπες; Β ο ὄ ρ κ ο υ;

ΓΙΑΛΜΑΡ: ᾤΑ, τώρα μὴν ξαναρχίσης αὐτὲς τὲς σαχλα-
μάρες...

ΓΚΙΝΑ: Ἐδῶ δὲν ἔχουμε, ὁ θεός τὸ ξέρει, καμμιὰ μυ-
ρουδιὰ ἀπὸ βούρκο κύριε Βέρλε - ἀερίζω, κάθε
μέρα, τὰ πάντα!¹⁰⁶

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ (σηκώνεται ἀπ' τὸ τραπέζι): Τὴ βρόμα ποὺ
λέω γὼ δέν τὴν καθαρίζετε μὲ τίποτα!

ΓΙΑΛΜΑΡ: Β ρ ό μ α;!

ΓΚΙΝΑ: Ἔκνταλ, τί ἔναι τοῦτα ποὺ λές;

ΡΕΛΛΙΝΓΚ [πρὸς τὸν ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ]: Συγγνώμη.., μὰ
ἐσεῖς ὁ ἴδιος δέν κουβαλᾶτε αὐτὴ τὴ μαυρίλα
ἀπὸ τὰ ὀρυχεῖα κειπάνω;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐσᾶς, σᾶς ἔρχεται πολὺ βολικὸ νὰ βα-
φτίζετε βρόμα κάθετί ποὺ φέρνω ἐ γ ὼ στὸ σπί-
τι...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ (πλησιάζοντάς τον): Ἀκούστε, κύριε Βέρ-
λε νεώτερε, ἔχω τὴ βásiμη ὑποψία ὅτι ἐσεῖς ἐξα-
κολουθεῖτε ἀκόμα νὰ φυλᾶτε καλὰ καταχωνια-
σμένο στίς τσέπες σας, δίχως νὰ βάζετε στάλα
νερὸ στὸ κρασί σας, ἐκεῖνο τὸ ἀπόλυτο Ἰδανι-
κό»⁹⁷ σας...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὅχι,.. τὸ ἔχω πάντα στὴν ψυχὴ μου...

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ἐχετε το ὅπου στὸ διάλογο θέλετε, ἀλλὰ
θὰ σᾶς συνιστοῦσα μὴ μᾶς πουλᾶτε τέτοια - τοῦ-
λάχιστον ὅσο εἶμ' ἐγὼ ἐδῶ...¹⁰⁷

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Κι ἂν τόκανα δηλαδή;..

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ἦ, τότε θὰ μετρᾶτε τὰ σκαλιὰ μὲ τὸ κε-
φάλι, κουτροβελῶντας..- πάρτε το χαμπάρι!..

ΓΙΑΛΜΑΡ (σηκώνεται): Μά, Ρέλλινγκ...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὅρίστε, ἂν σᾶς κοτάῃ, πετάχτε με ἔξω!..

ΓΚΙΝΑ (μπαίνει στὴ μέση): Ρέλλινγκ, δέν ἔχετε τὸ δι-
καίωμα νὰ τὸ κάνετε αὐτό... — — Ὅσο γιὰ σᾶς,
κύριε Βέρλε, δὲ νομίζω ὅτι σᾶς παίρνει νὰ μᾶς κά-
νετε κήρυγμα γιὰ μπόχα, τὴν ὥρα ποὺ σκυλοβρο-
μίσατε τὸ σύμπαν ἐδωμέσα μὲ τὴ σόμπα...

Χτυπάει ἡ πόρτα τῆς εἰσόδου.

ΧΕΝΤΒΙΓΚ: Μαμά, χτυπάει ἡ πόρτα!

ΓΙΑΛΜΑΡ: Οὔχ, τώρα,.. ὁρεξὴ εἴχαμε γιὰ ἱστορίες...
αὐτὸ μᾶς ἔλειπε!.. - ποιὸς νάναι;..

ΓΚΙΝΑ: Ἄσε, πάω ἐγὼ... (Προχωράει, ἀνοίγει τὴν πόρ-
τα, κοντοστέκεται, κομπιάζει, καὶ κάνει βήματα πρὸς
τὰ πίσω.) — ὦχ! οὔχ τώρα...

Ὁ ΓΕΡΟ-ΒΕΡΛΕ, μὲ γούνινο παλτό, μπαίνει στὸ δωμάτιο.

ΒΕΡΛΕ: Συγγνώμην, παρακαλῶ,.. ἀλλὰ ὁ γιός μου, θαρ-
ρῶ, μένει σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο...

ΓΚΙΝΑ (μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα): Ναί...

ΓΙΑΛΜΑΡ (πλησιάζοντας): Κοπιάστε, κύριε Βέρλε!..

ΒΕΡΛΕ: Εὐχαριστῶ,.. θὰ ἤθελα μόνο νὰ μιλήσω στὸ
γίό μου...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: "Ε, τί τρέχει λοιπόν; 'Εδῶ εἶμαι!

ΒΕΡΛΕ: Θέλω νὰ σοῦ μιλήσω ἰδιαιτέρως στὸ δωμάτιό σου!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: "Α, στὸ δωμάτιό μου.., καλὰ — — (Κά-
νει νὰ προχωρήσῃ...)

ΓΚΙΝΑ: Γιὰ τὸ θεό, δὲν εἶναι σὲ κατάστασι νά — —

ΒΕΡΛΕ: "Ε, καλὰ, πᾶμε ἔξω στὸ κεφαλόσκαλο. Θέλω
νὰ τὰ ποῦμε λίγο μεταξὺ μας...

ΓΙΑΛΜΑΡ: Μπορεῖτε ἐδῶ, κύριε Βέρλε. "Ελα στὸ
σαλόνι, Ρέλλινγκ...

*Ὁ ΓΙΑΛΜΑΡ καὶ ὁ ΡΕΛΛΙΝΓΚ φεύγουν ἀπὸ δεξιά. Ἡ ΓΚΙ-
ΝΑ παίρνει τὴ ΧΕΝΤΒΙΓΚ μαζί της στὴν κουζίνα.*

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ (ἔπειτ' ἀπὸ μικρὴ παύση): Νά μας, λοι-
πόν, μόνοι, φάτσα μὲ φάτσα!..

ΒΕΡΛΕ: Χτὲς βράδῳ ἄφησες κάποια ὑπονοούμενα...
— — Κ' ἐπειδὴ σήμερα ἦρθες κ' ἐγκαταστάθηκες
στοῦ "Εκνταλ, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ βγάλω τὸ
συμπέρασμα πὼς μᾶλλον κάτι σκαρφίζεσαι ἐναν-
τίον μου...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: 'Απλᾶ, θ' ἀνοίξω τὰ μάτια τοῦ Γιάλμαρ
"Εκνταλ - ἂν αὐτὸ ἐννοῇς ὅτι «σκαρφίζομαι»...
Πρέπει νὰ καταλάβῃ τὴ θέση του, καθαρά καὶ
ξάστερα - τίποτ' ἄλλο...

ΒΕΡΛΕ: Αὐτὸ εἶναι ὁ «σκοπὸς τῆς ζωῆς σου»,
ποὺ μᾶς ξεμυστηρεύτηκες χτές;..

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί. Δέ μοῦ ἄφησες καὶ κἀναν ἄλλο...

ΒΕΡΛΕ: "Αρα, ἐγὼ τάραξα τὴν ψυχὴ σου, Γκρέγκερς;..

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τὴ ζωή μου ὁ λ ἄ κ ε ρ η τάραξες...

Καὶ δέ μιλάω κἂν μόνο γιὰ τὶς ἱστορίες μὲ τὴ μητέρα μου! Ἄλλ' ἐσὺ μοῦ φταῖς ποὺ στέναζα ἀπ' τὶς τύψεις τῆς ἐνοχικῆς¹⁰⁸ συνειδησῆς μου...

ΒΕΡΛΕ: Ἄ, ναί, τώρα πιάσαμε τὸ βιολάκι μὲ τὴ συν-
είδησή μας...¹⁰⁹

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐπρεπε νὰ μὴ σ' εἶχα ἀφήσει τότε ποὺ
'στηνες τὴν παγίδα στὸν ὑπολοχαγὸ Ἐκνταλ, νὰ
πέση μέσα: Νὰ τὸν εἶχα προειδοποιήσει, γιατί ψυλ-
λιαζόμουνα ποῦ θὰ πήγαινε τὸ πρᾶμα...¹¹⁰

ΒΕΡΛΕ: Ναί, τ ό τ ε ὤφειλες νὰ τοῦχες μιλήσει...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Δέν εἶχα τὸ κουράγιο. Τόσο δειλὸς καὶ
πανικόβλητος ἤμουνα! Σὲ φοβόμουνα ὅσο δέ λέ-
γεται - ὅχι μόνο τότε, μὰ καὶ πολύ ἀργότερα...

ΒΕΡΛΕ: Ἐνῶ τώρα, φαίνεται, τὸ ξεπέρασες!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Εὐτυχῶς, ναί! Ὅλα τὰ κρίματα ποὺ
φορτώσαμε στὸ γερο-Ἐκνταλ, εἴτ' ἐγώ, εἴτε κι
ἄλλοι — — αὐτὰ δὲν παίρνονται πίσω μὲ τίποτα.
Ὅσο γιὰ τὸν Γιάλμαρ ὅμως, .. μπορῶ ἀκόμα νὰ
τὸν λυτρώσω ἀπ' τὰ δεσμὰ τῆς Ψευτιᾶς καὶ τῆς
Ἀπάτης ποὺ τὸν ἔφερε στὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου.¹¹¹

ΒΕΡΛΕ: Καὶ θαρρεῖς πῶς ἔτσι θὰ κάνης μιὰ καλὴ
πράξη;!¹¹²

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τὸ πιστεύω ἀκράδαντα!

ΒΕΡΛΕ: Καὶ πιστεύεις πῶς ἐτοῦτος ὁ φωτογράφος θὰ
σ' εὐγνωμονοῦσε γιὰ μιὰ τέτοια φιλική σου ἐκ-
δούλευση;!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί! Εἶναι ἀπὸ κείνη τὴν ἀνθρώπινη
πάστα...

ΒΕΡΛΕ: Χμμμ! - θὰ τὸ δοῦμε!

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Καί, ἐκτὸς τούτου, ἂν πρόκειται νὰ ζήσω περισσότερο καιρό, πρέπει νὰ βρῶ ἓνα γιατρίκο γιὰ τὴν ἄρρωστημένη συνείδησή μου...¹¹³

ΒΕΡΛΕ: Αὐτὴ δὲν παίρνει μερεμέτι... Ἡ συνείδησή σου εἶν' ἄρρωστη ἤδη ἀπ' τὰ παιδικὰ σου χρόνια. Εἶναι μιὰ κληρονομιά ἀπ' τὴ μεριά τῆς μητέρας σου, Γκρέγκερς,.. - ἡ μοναδικὴ κληρονομιά ποὺ σοῦ ἄφησε...¹¹⁴

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ (μ' ἓνα εἰρωνικὸ μισοχαμόγελο): Ἀκόμα δέ μπόρεσες νὰ χωνέψῃς ὅτι ἔπεςες ἔξω στοὺς λογαριασμούς σου,.. ποὺ ὑπολόγιζες σὲ πλούσια προΐκα! — —

ΒΕΡΛΕ: Ἄστα ἐκεῖνα τώρα,.. δὲν εἶναι τοῦ παρόντος...
"Ὅστε λοιπὸν μένεις ἀμετακίνητος στὴν ἀπόφασή σου νὰ ὀδηγήσῃς τὸ Γιάλμαρ στὸ δρόμο ποὺ σὺ κρίνεις σωστό;..

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί, εἴμ' ἀποφασισμένος.

ΒΕΡΛΕ: Ἔ, τότε μᾶλλον καλύτερα νὰ μὴν εἶχα πάρει τὰ πόδια μου νάρθω ἴσαμε δῶ. Ἄρα, ὑπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες μᾶλλον περιττεύει νὰ σὲ ρωτήσω ἂν σκοπεύῃς νὰ γυρίσῃς σὲ μένα, στὸ σπίτι...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὁχι!

ΒΕΡΛΕ: Καί, φυσικά, οὔτε κουβέντα νὰ μπῇς στὴ φίρμα...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ἐννοεῖται!

ΒΕΡΛΕ: Καλῶς. Τότε, μιὰ καὶ σκοπεύω νὰ ξαναπαντρευθῶ, νὰ σοῦ δώσω καὶ τὸ μερτικό σου ἀπ' τὴν περιουσία μας...¹¹⁵

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ (βιαστικά): Ὁχι, δέ θέλω τίποτα.

ΒΕΡΛΕ: Δέν τὸ θέλεις;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὅχι! Μοῦ τὸ ἀπαγορεύει ἡ συνείδησή μου.

ΒΕΡΛΕ (μετὰ ἀπὸ μικρὴ παύση): Θὰ ξαναπαῖς πάνω στὰ ἔργα;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὅχι. Θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου παρητημένο ἀπ' ὅ,τιδὴποτε σχετίζεται μὲ τὶς ὑποθέσεις σου...

ΒΕΡΛΕ: Καὶ τί θὰ βάλῃς μπρός;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Θὰ ἐκπληρώσω μοναχὰ τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς μου¹¹⁶ - τίποτ' ἄλλο...

ΒΕΡΛΕ: Χμ, κ' ὕστερα; Μὲ τί θὰ τὰ βγάζῃς πέρα;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Κάτι ἔχω βάλει στὴν ἄκρῃ ἀπ' τοὺς μισθοὺς μου...

ΒΕΡΛΕ: Κι αὐτὰ πόσο θὰ κρατήσουνε;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ὑποθέτω, ὅσο ἡ ζωὴ μου...

ΒΕΡΛΕ: Τί θές νὰ πῇς μ' αὐτό;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Τέρμα ἡ κουβέντα!

ΒΕΡΛΕ: Τότε, γειά σου, Γκρέγκερς...

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Γειά!

Ὁ ΒΕΡΛΕ φεύγει.

ΓΙΑΛΜΑΡ (ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ ρίχνει μιὰ ματιὰ στὸ δωμάτιο): Ἔφυγε;

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ναί.

Ξαναπαίρνουν ὁ ΓΙΑΛΜΑΡ καὶ ὁ ΡΕΛΛΙΝΓΚ, καθὼς κ' ἡ ΓΚΙΝΑ μὲ τὴ ΧΕΝΤΒΙΓΚ πούρχονται ἀπ' τὴν κονζίνα.

ΡΕΛΛΙΝΓΚ: Ξινὸ μᾶς βγῆκε τὸ πρωινό!..

ΓΚΡΕΓΚΕΡΣ: Ντύσου, Γιάλμαρ! Ἔλα νὰ κάνουμε ἓνα μεγάλο περίπατο μαζί!..

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)